

Rekommendationer om pneumokockvaccination

Innehållsförteckning

1	REKOMMENDATIONER OM PNEUMOKOCKVACCINATION	3
2	PNEUMOKOCKER - VACCINERING AV RISKGRUPPER (BARN FRÅN 2 ÅRS ÅLDER OCH VUXNA)	3
2.1	Pneumokockvaccin	3
2.2	Vaccination av vuxna och barn över 5 år med ökad risk för pneumokockinfektion	4
2.2.1	Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för personer med "ökad risk"	4
2.3	Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion.....	5
2.3.1	Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för personer med "mycket hög risk"	5
2.4	Revaccination	6
2.5	Samtidig influensavaccination	6
2.6	Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker	6
2.7	Underlag för vaccination mot pneumokocker	7
2.8	Administration	7
2.9	Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges.....	7
2.10	Samtidiga behandling med orala koagulantia.....	7
3	VACCINATIONSKOSTNADER	7
3.1	Beställningsrutin	7
3.2	Reseersättning.....	8
3.3	Besöksregistrering i COSMIC.....	8
3.4	Dokumentation av administrerat vaccin.....	8

1 Rekommendationer om pneumokockvaccination

Pneumokockbakterier är den vanligaste orsaken till lunginflammation och bakteriell hjärnhinneinflammation hos vuxna.

Pneumokockvaccin ger ett skydd mot de svåraste infektionerna av pneumokocker. Vaccinerna ges vanligen i en dos till vuxna och kan ges samtidigt med säsongsinfluensavaccin. Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta.

Pneumokockvaccination ingår sedan 2009 i det allmänna vaccinationsprogrammet som erbjuds alla barn på BVC (HSLF-FS 2016:51).

För ytterligare information se Folkhälsomyndighetens *Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper* (uppdaterade augusti 2020), samt Vårdgivarguiden, *Pneumokocker - Vaccinering av riskgrupper (barn från 2 års ålder och vuxna)*.

2 Pneumokocker - Vaccinering av riskgrupper (barn från 2 års ålder och vuxna)

Risken för att drabbas av pneumokockinfektion är ökad hos äldre personer (65 år eller äldre), samt hos yngre personer som har vissa kroniska sjukdomar.

2.1 Pneumokockvaccin

Det finns två olika typer av pneumokockvaccin, ett rent kolhydratvaccin, som bara innehåller antigen från pneumokockbakteriens kapsel (Pneumovax®), och ett konjugatvaccin som innehåller både dessa kolhydratantigen och ett protein för att förbättra immunstimuleringen (Prevenar13® eller Synflorix®).

Vilket vaccin som ska ges beror på ålder och eventuellt underliggande sjukdomar. De tre huvudgrupperna ses i punktform nedan, följt av en mer detaljerad beskrivning av de som har **ökad** eller **mycket hög** risk för pneumokockinfektion.

- Pneumokockvaccination med konjugatvaccin ingår i barnvaccinationsprogrammet och ger ett bra skydd till de flesta barn även om de tillhör en riskgrupp.
- För barn över 5 års ålder och vuxna **med ökad risk** för pneumokockinfektion rekommenderas vaccination med Pneumovax®.
- Barn från 2 års ålder och vuxna **med mycket hög risk** rekommenderas vaccination med både Prevenar13® och Pneumovax®.

2.2 Vaccination av vuxna och barn över 5 år med ökad risk för pneumokockinfektion

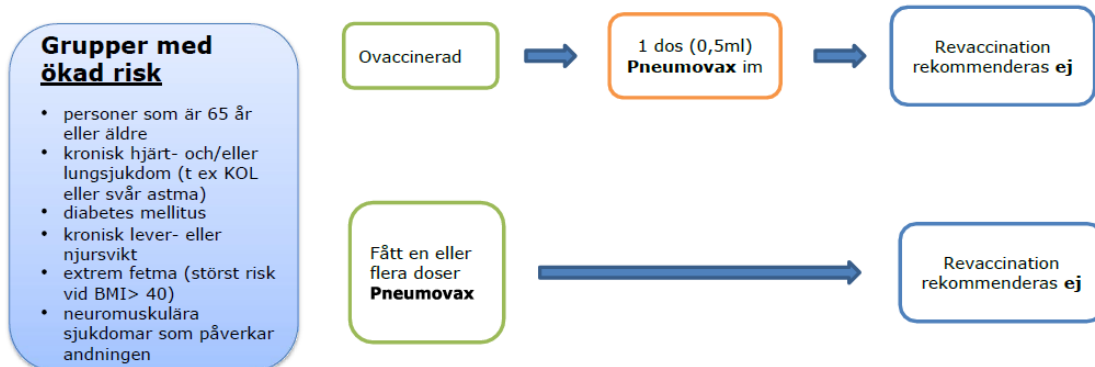
- 1) personer som är 65 år eller äldre
- 2) Vuxna och barn över 5 år, med vissa kroniska sjukdomar
 - kronisk hjärtsjukdom
 - kronisk lungsjukdom (exempelvis KOL eller svår astma)
 - diabetes mellitus
 - kronisk leversjukdom
 - kronisk njursvikt (exempelvis nefrotiskt syndrom)
 - tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation (exempelvis vissa kroniska neurologiska sjukdomar eller extrem fetma)
- 3) svetsare (exempelvis svetsare utsatta för toxisk rök i arbetet)
- 4) rökare
- 5) personer med alkohol- eller drogmissbruk

Ge en dos Pneumovax®. Lokala biverkningar i form av rodnad, svullnad och ömhet är ganska vanligt efter vaccination och ibland kan kortvarig feber uppträda, men allvarliga biverkningar är mycket sällsynta. En vaccination ger skydd i många år och **revaccination rekommenderas i regel inte.**

2.2.1 Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för personer med "ökad risk"

För uppdaterad specificering augusti 2020 för vilka grupper som ingår, se grupper som ingår i mycket hög risk, se ovan 2.2.

Grupper med ökad risk för pneumokockinfektion. Barn från 5 års ålder och vuxna

2.3 Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med mycket hög risk för pneumokockinfektion

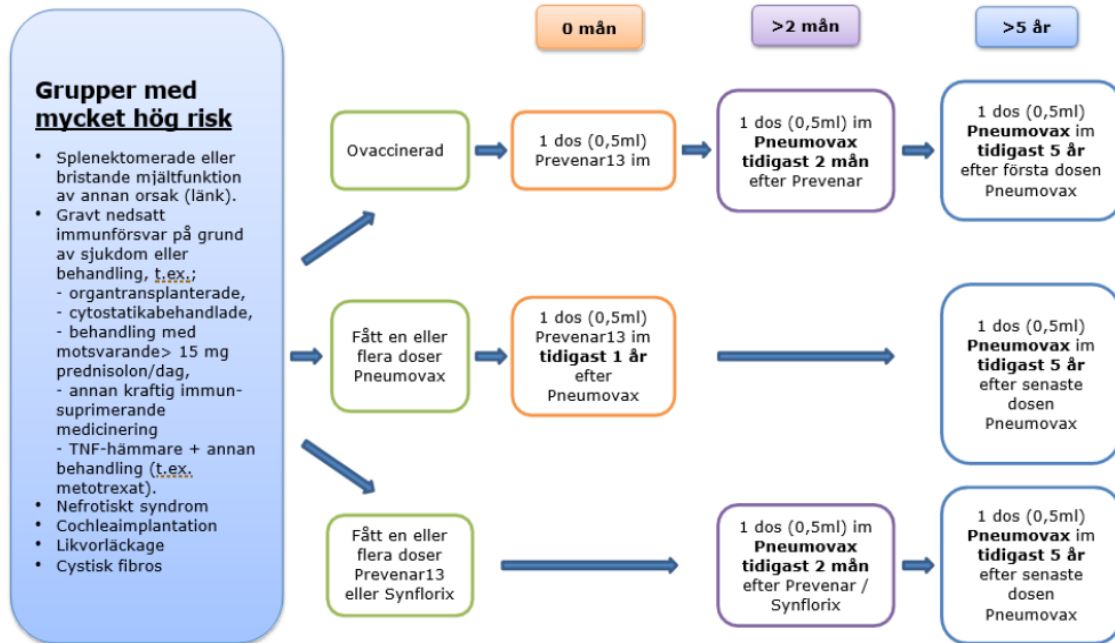
För personer som är immunsupprimerade eller har nedsatt mjältfunktion, samt för de som tillhör vissa andra grupper med mycket hög risk att drabbas av pneumokockinfektion, kan det anses medicinskt motiverat att kombinera Prevenar13[®] med Pneumovax[®], även om det saknas skyddseffektdata. Prevenar13[®] är det konjugatvaccin som i nuläget är upphandlat i Region Jämtland Härjedalen. Denna rekommendation gäller till barn från 2 års ålder och vuxna.

- Nedsatt mjältfunktion: Utförd eller planerad splenektomi, bristande mjältfunktion av annan orsak. Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter, en splenektomi
- Likvorläckage: läckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer. Nedsatt immunförsvar pga. behandling, t.ex. med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika
- Organtransplantation
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

2.3.1 Flödesschema över vilka riskgrupper och vacciner som omfattas för personer med "mycket hög risk"

För uppdaterad specificering augusti 2020 för vilka grupper som ingår, se grupper som ingår i *mycket hög risk*, se ovan 2.3. Nedan beskriver flödesschema i vilken ordning och tidsintervall respektive vaccin ges.

Grupper med *mycket hög risk* för pneumokockinfektion. Barn från 2 års ålder och vuxna.

2.4 Revaccination

Behovet av revaccination med ytterligare doser av pneumokockvaccin, förutom den upprepade dosen av Pneumovax® enligt ovan, är för närvarande inte fastställt.

2.5 Samtidig influensavaccination

Pneumovax® eller Prevenar13® kan ges samtidigt med influensavaccin förutsatt att olika sprutor och injektionsställen används.

2.6 Vem har rätt att ordinera vaccin mot pneumokocker

Vilka yrkeskategorier som kan ordinera vaccin finns reglerat i (HSLF-FS 2018:43) Läkare är behörig att ordinera. Sjuksköterska som har genomgått antingen specialistutbildning till distriktsköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar har ordinationsrätt för säsongsinfluensa och pneumokockvaccin för de riskgrupper som folkhälsomyndigheten nämner som riskgrupp.

Även sjuksköterskor som genomgått likvärdig utbildning som godkänts av verksamhetschefen kan ordinera influensavaccin, efter att ha fått personlig delegation. (Blankett: Influensa, pneumokocker och hepatit B Personlig delegation)

För att få godkänd personlig delegation ska alla punkter som anges i blanketten uppfyllas. Ordination på generellt direktiv är inte möjligt att använda. Administration av ordinerade vacciner kan utföras av alla läkare och sjuksköterskor. Se delegationsblankett.

2.7 Underlag för vaccination mot pneumokocker

Se Hälsodeklaration för vaccination covid19, säsongsinfluensa och pneumokock (regionjh.se)

2.8 Administration

Pneumovax® ges som intramuskulär eller subkutan injektion
För Prevenar13® hänvisas till FASS

2.9 Kontraindikationer - när ska pneumokockvaccin inte ges

- De som fick en allvarlig reaktion efter en föregående dos ska inte vaccineras
- De som är överkänsliga mot en vaccinkomponent ska inte vaccineras
- Vid feber och påverkat allmäntillstånd bör man avvakta med vaccinering tills personen tillfrisknat
- För bedömning av indikation och kontraindikation vid vaccination mot pneumokockvaccination, se Hälsodeklaration 2.7.

2.10 Samtidiga behandling med orala koagulantia

Patienter som behandlas med Waran/warfarin eller med nya orala antikoagulantia (NOAK) rekommenderas intramuskulär injektion vid vaccination både mot influensa och mot pneumokocker (gäller Pneumovax, Prevenar13 och Synflorix). Vaccination kan ske utan hänsyn till när senaste dosen av aktuell NOAK gavs, samt utan föregående kontroll av PK-INR. Komprimera injektionsstället i ca 2 min efter vaccination, andra särskilda åtgärder är ej nödvändiga.

3 Vaccinationskostnader

Pneumokockvaccination är kostnadsfritt för patienter i riskgrupp. Ingen patientavgift erläggs. Regionfullmäktige, Region Jämtland Härjedalen, tog den 26 maj 2020 beslut om avgiftsfrihet för vaccination mot influensa och pneumokocker för personer i riskgrupper (RS/252/2020, HSN/226/2020).

3.1 Beställningsrutin

- Pneumovax®
 - Hemsida: <https://msdvaccinservice.se/bestall/> eller E-post: order@msdvaccinservice.se
 - Alternativt tel. 0771-51 51 00 / Fax: 0771-51 51 01
 - Pris sekretess
- Prevenar 13®
 - E-post: ks.sjvlakemedel@oriola.com eller tel. 031-88 72 90 (8.00–16.30)
 - levereras som 10 pack (art nr 116940) eller 1 pack (art nr 116928).
Pris per dos 520 kr.

3.2 Reseersättning

Resor till hälsokontroller och vaccination ersätts **inte** enligt sjukresoreglerna.

3.3 Besöksregistrering i COSMIC

Varje person som pneumokock-vaccineras registreras i COSMIC.

Avgifter

- De som besöker distriktssköterska eller distriktsläkare registreras i kassan med patientavgift Avgiftsfritt vuxen
- Ingen vaccinationskostnad

3.4 Dokumentation av administrerat vaccin

Se Hälsodeklaration för vaccination covid19, säsongsinfluensa och pneumokock (regionjh.se)

Vaccinationen dokumenteras i Cosmic enligt rutin - Robot – Vaccination säsongsinfluensa

Dokumentationsanvisning, vaccinationer